

9. Рішення Європейського Суду з прав людини від 22 грудня 2008 р. Справа «Амихалакіоае (Amihalachioaie) проти Молдови»
10. Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 05.07.2012

ПОНЯТТЯ ДЕРЖАВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ У ПРАВІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Божко Дар'я Валеріївна

Харківський національний університет

імені В. Н. Каразіна

e-mail: d.bozhko25345@yandex.ua

Ключові слова: соціальне забезпечення; державна соціальна допомога.

Право на соціальне забезпечення — одне з соціально-економічних прав людини, яке визнане світовим співтовариством і закріплене в міжнародно-правових актах — Загальній декларації прав людини, Міжнародному пакті про економічні, соціальні та культурні права, Європейській соціальній хартії та інших. Це право закріплене як одне із основоположних і в українському законодавстві, зокрема Конституції України.

Конституція України визначила право громадян на соціальний захист, насамперед, через право на соціальне забезпечення у визначених законом випадках, які носять назву соціальних ризиків. Юридичний механізм забезпечення цього суб'єктивного права функціонує за допомогою норм самостійної галузі права — права соціального забезпечення.

Найбільш поширене таке визначення права соціального забезпечення — це система правових норм, які регулюють відносини щодо забезпечення громадян у старості, у разі непрацездатності, відносини материнства та дитинства, державної допомоги сім'ї, а також тісно пов'язані з ними процедурні та процесуальні відносини.

Для характеристики окремої галузі права визначають, передусім, особливий предмет регулювання і метод. Крім цього, в юридичній літературі підкреслюється і третя ознака, яку можна назвати суб'єктивною — заінтересованість суспільства у становленні і розвитку системи правових норм як галузі права.

До предмета правового регулювання права соціального забезпечення входять три основні групи суспільних відносин: майнові, управлінські, охоронні. Проте головне місце серед них відводиться майновим відносинам, тобто таким, що пов'язані з наданням фізичним особам чи сім'ям різних видів забезпечення.

Основою суспільних відносин, які складають предмет права соціального забезпечення, є матеріальні (соціально-забезпечувальні): пенсійні відносини, відносини по забезпеченню допомогами, відносини з надання соціальних послуг.

Домінуюча у галузевій теорії права концепція аліментарності соціальних допомог, яка ґрунтується на засадах планової економіки та передбачає їх безоплатну, безеквівалентну виплату державним коштом, не відповідає ринковим умовам. Тому в основу визначення цього виду соціального забезпечення необхідно покласти теорію соціального ризику, яка відображає об'єктивні чинники, що лежать в основі виникнення права на соціальні допомоги та урізноманітнює джерела їх надання. А саме поняття соціального ризику за правом соціального забезпечення ґрунтується на вузькому розумінні цієї групи ризиків як власне соціальних, тобто таких, які об'єктивно порушують життєдіяльність особи та забезпечення яких пов'язане з економікою. Правова природа соціального ризику зумовлює особливу природу права соціального забезпечення та визначає такі функції останнього: попередження можливих матеріальних негараздів особи або надання допомоги особі, яка перебуває в особливому матеріальному чи соціальному становищі. Об'єктивна необхідність у

матеріальному забезпеченні населення від соціального ризику стала передумовою для виникнення особливої групи суспільних відносин – відносин щодо соціального забезпечення.

Поняття соціальної аліментарності найбільш повно було досліджено в працях Р.І. Іванової, яка вважає, що під нею слід розуміти спосіб надання всіх видів соціального забезпечення і обслуговування на справедливій основі в обсязі нормального рівня життєвого стандарту, який склався на даному етапі розвитку суспільства безоплатно, безеквівалентно, [1, с.133-134].

Стаття 46 Конституції України визначає право особи на соціальний захист, зокрема, за рахунок бюджетних коштів. Державна соціальна допомога, на відміну від страхових виплат з відповідних фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування, має джерелом фінансування саме бюджетні кошти. [3, стр.141].

Допомогами зі соціального забезпечення називаються всі, крім пенсій, державні виплати із відповідних фондів, які надаються громадянам у передбачених законом випадках. Грошові виплати можуть встановлюватися як в твердих розмірах, так і в розмірах, які доповнюють доходи до прожиткового рівня.

Коло осіб, на яких поширюється соціальний захист, види і форми соціального захисту, умови та порядок їх застосування зазвичай визначаються окремими нормативними актами. В інституті державних соціальних допомог слід відмітити:

- Закони України: «Про державну соціальну допомогу сім'ям з дітьми»; «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям»; «Про державну соціальну допомогу особам, які не набули права на пенсію та інвалідам»; «Про державну соціальну допомогу дітям –інвалідам та інвалідам з дитинства» та інші;

- Положення про порядок призначення житлової субсидії для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг, придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 21.10.1995 № 848;

- Порядок надання щомісячної грошової допомоги малозабезпеченій особі, яка проживає разом з інвалідом I чи II групи внаслідок психічного розладу, який за висновком лікарської комісії медичного закладу потребує постійного стороннього догляду, на догляд за ним, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 2.08. 2000 р. N 1192;

- Порядок надання державної соціальної допомоги на дітей–сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, грошового забезпечення батькам-вихователям і прийомним батькам за надання соціальних послуг у дитячих будинках сімейного типу та прийомних сім'ях за принципом "гроші ходять за дитиною", затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 31.01. 2007 р. № 81;

- Порядок надання тимчасової державної допомоги дітям, батьки яких ухиляються від сплати аліментів, не мають можливості утримувати дитину або місце проживання їх невідоме, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 22.02.2006 №189;

- Порядок надання компенсації непрацюючій фізичній особі, яка постійно надає соціальні послуги громадянам похилого віку, інвалідам, дітям-інвалідам, які не здатні до самообслуговування і потребують постійної сторонньої допомоги (крім осіб, яких обслуговують соціальні служби), затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 29.04.2004 № 558.

На відміну від пенсій — основного та постійного джерела засобів для існування — допомоги, як правило, тимчасово замінюють заробітну плату або є додатком до основного джерела засобів для існування, або виступають як допомога за відсутності основних джерел засобів для існування.

Виходячи із підстав призначення можна виділити три групи допомог.

Перша група — це допомоги, які виплачуються замість втраченого з поважної причини заробітку. Такі допомоги надаються протягом нетривалого часу в розмірі, близькому до середньомісячного заробітку або співвіднесений із розміром прожиткового мінімуму. Характер призначення допомог цього виду виключає можливість їх отримання одночасно із заробітною платою, хоча і допускає виплату одночасно з пенсією. До цієї групи належать допомоги у зв'язку з вагітністю та пологами і по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку.

Друга група — це допомоги, які надаються як додаткова допомога до заробітку або до допомог першої групи. Ці допомоги вже замінюють основного джерела засобів для існування, а лише покривають додаткові витрати. Залежно від того чи йдеться про покриття разових додаткових витрат, чи систематичних, встановлюються щомісячні та одноразові допомоги. До таких допомог належать: допомога при народженні дитини, допомога малозабезпеченим сім'ям.

Третя група — це допомоги, які надаються тим, у кого відсутні або можуть бути відсутні зарплата, пенсія та інші доходи. Прикладом такої допомоги є допомога інвалідам з дитинства.

Отже, державну соціальну допомогу можна визначити як одну з форм організації здійснення права на соціальний захист. [2, с.159-160].

Науковий керівник: к.ю.н., доц. Кулачок-Тітова Л.В.

Література:

- 1) Иванова Р. И., Тарасова В. А. «Предмет и метод права социального обеспечения». – М.:Юрид. л-ра., 1986. с.133-134;
- 2) Ярошенко І.С. «Право соціального забезпечення» Навч. посіб. — К.: КНЕУ, 2005. — 232 с. с-159-160;
- 3) Конституція України 1996, стр. 141, Ст.46.;
- 4) Законом України «Про державну соціальну допомогу сім'ям з дітьми»;
- 5) Законом України «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям» ;
- 6) Законом України « Про державну соціальну допомогу особам, які не набули права на пенсію та інвалідам»;
- 7) Законом України «Про державну соціальну допомогу дітям –інвалідам та інвалідам з дитинства».

ГУСТАВ ШТРЕЗЕМАН И ЕГО ВКЛАД В ПОЛИТИКУ ВЕЙМАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

Бороденко Ксения Александровна
студент-специалист юридического факультета
Харьковского национального университета
имени В.Н. Каразина
e-mail: xenya.borodenko@yandex.ru

Ключевые слова: Г.Штрреземан, Веймарская Республика, Лига Наций, Версальский мирный договор, внешняя политика.

В июне 2012 года исполнилось 85 лет с того дня, когда ведущим европейским политикам 20-х годов Густаву Штрреземану, Астриду Бриану и Остину Чемберлену была вручена Нобелевская премия мира. Г. Штрреземан был рейхканцлером Германии в 1923 г., министром иностранных дел в 1923-1929 гг. Г. Штрреземан всю свою жизнь посвятил